

داستان ساخت حرم شاه عبدالعظیم

شاه عبدالعظیم یکی از زیارتگاه های مشهور شیعیان است که ساخت این بنا و حوادثی که در آن اتفاق افتاده است داستان پرکششی دارد.

شاه عبدالعظیم یکی از زیارتگاه های مشهور شیعیان است که ساخت این بنا و حوادثی که در آن اتفاق افتاده است داستان پرکششی دارد.

زندگی و مرگ عبدالعظیم حسنی در فیلم مسافر ری توسط داوود میرباقری تصویر شد. اما داستان ساخت حرم وی و اتفاقاتی نظیر کشتن ناصرالدین شاه در حرم از وقایعی است که شاه عبدالعظیم را به مکانی مورد توجه تبدیل کرده است مخصوصا در روزهای اخیر که زمزمه های جدایی شهر ری از تهران به گوش می رسد.

شاه عبدالعظیم یا عبدالعظیم حسنی مجموعه آرامگاهی یکی از نوادگان حسن بن علی است که در شهر ری (در جنوب تهران) قرار دارد. این آرامگاه با آرامگاه امامزاده حمزه و امامزاده طاهر از قرن سوم تاکنون، یکی از مشهورترین اماکن زیارتی ایران بوده است. مربوط به دوره ایلخانی - دوره صفوی - دوره قاجار است این اثر در تاریخ 11 بهمن 1334 با شماره ثبت 406 به عنوان یکی از آثار ملی ایران به ثبت رسیده است.

وقتی حضرت عبدالعظیم به شهرری وارد می شود در سرداب خانه یکی از شیعیان آن شهر سکنی می گیرد. او روزها روزه می گرفت و شبها به نماز می ایستاد. او گاهی پنهانی از خانه بیرون می آمد و قبری را که اکنون روبروی آرامگاهش است زیارت می کرد.

خبر ورود او در بین شیعیان شهر می پیچد. در همین روزها یکی از شیعیان، پیامبر را در خواب دیده و پیامبر به او خبر می دهد که یکی از فرزندان من در این شهر سکنی گرفته است که در 171#&کوی بردگان» زندگی می کند؛ او به زودی از دنیا می رود و نزدیک درخت سیبی که در باغ عبدالجبار بن عبدالوهاب مدفون می شود و پیامبر درخت معهود را به او نشان می دهد. فردای آن شب به خانه صاحب باغ رفته و به او می گوید می خواهم باغ را بخرم. صاحب باغ دلیل را از او می پرسد و او هم خواب شب پیش را برایش می گوید. صاحب باغ می گوید من هم چنین خوابی دیدم و قصد دارم این باغ را برای سادات و شیعیان وقف کنم.

پس از مدتی عبدالعظیم بیمار می شود و چندی بعد در می گذرد. هنگامی که خواستند او را غسل بدهند کاغذی را در پیراهنش می یابند که او خود و پدرانش را نام می برد: من ابوالقاسم پسر عبدالله پسر علی پسر حسن پسر زید پسر حسن بن علی پسر علی بن ابیطالب هستم.

بنای نخستین این آستانه یعنی حرم آن را محمد پسر زید داعی علوی در نیمه دوم قرن سوم هجری قمری مطابق با قرن نهم میلادی تعمیر اساسی کرد. در گاه اصلی ورودی آن که در شمال مجموعه قرار دارد به فرمان پادشاهان آل بویه و سپس به همت مجدالملک قمی تکمیل شد.

بنای حرم در بخش پائین چهارگوشی است که هر بر آن حدود هشت متر است. در بالا مانند همه بناهای سلجوقی برفراز چهارگوشه حرم چهار گوشوار یعنی چهار طاق مورب احداث کرده اند و بالاتر از آن یک هشت ضلعی و بر روی آن یک شانزده ضلعی ساخته اند. روی این شانزده ضلعی گنبد اصلی حرم ساخته شده است. تمام این بخشها از درون آئینه کاری شده است. تعمیر و تغییرات اصلی این بخش در زمان شاه طهماسب صفوی انجام گرفته است. صحنها و ایوان آستانه از آثار دوره صفوی است. در دوره قاجار تعمیرات و اضافات زیادی صورت گرفت. پوشش زرین گنبد به فرمان ناصرالدین شاه در سال 1270 هجری قمری برابر با 1835 میلادی انجام گرفته است.

بسیاری از مشاهیر ایران در جوار ضریح و رواق های اطراف، عمدتا در باغ طوطی، به خاک سپرده شده اند. از جمله: آیت الله سید ابوالقاسم کاشانی (همچنین همسر و پسر وی)، علامه محمد قزوینی، ناصرالدین شاه قاجار، عباس اقبال آشتیانی، ملا علی کنی، شیخ محمد خیابانی، ستارخان و....

در دوره پهلوی آرامگاهی در جوار این آستان برای رضا شاه پهلوی تدارک دیده شد که این آرامگاه پس از انقلاب اسلامی تخریب شد.

از جذابیت های اطراف حرم بازار قدیم ری است. این بازار در شمال آرامگاه شاه عبدالعظیم، بازار ری واقع است. بازار ری متشکل از دو راسته بازار است که در محل تلاقی خود تشکیل یک چهار سوق را می دهند. این محل از قدیم الایام یکی از مراکز فروش ادویه، داروهای سنتی و کالاهای تجاری بود که توسط بازرگانان از طریق جاده ابریشم وارد ری می شد. این بازار دارای ساختاری متشکل از گچ، آجر، خشت و گل و از نظر قدمت متعلق به صفویه است.